

Motion till riksdagen 2019/20:2741

av **Arman Teimouri m.fl. (L)**

Underlätta för idéburna företag

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att värna och utveckla valfriheten inom välfärden och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en förbättrad nationell välfärdsstatistik som synliggör den idéburna sektorn och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en modernisering av upphandlingslagen och regelverk i enlighet med EU-direktiv och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Valfriheten inom välfärden måste värnas och utvecklas. Medborgarna vill kunna välja bland flera olika utövare, oavsett om det handlar om hemtjänst, barnomsorg eller äldreomsorg. Konkurrens och mångfald främjar dessutom innovationer och dynamik. Därför är det viktigt att lagar och regler gynnar, inte hindrar, alla sorters seriösa företag inom välfärden.

En eftersatt kategori är de ideella eller idéburna företagen, som grundats och drivs av sociala entreprenörer utan vinstsyfte. Även dessa företag måste gå med överskott över tid för att kunna utvecklas. De idéburna återinvesterar sina vinster i verksamheten eller överför medlen till annan verksamhet med allmännyttigt ändamål. Flera

förändringar i t ex upphandlingslagstiftningen skulle göra att kommuner och landsting istället för att diskriminera dem skulle synliggöra dem så att medborgarna lättare kan välja.

Alliansregeringen 2006–2014 lade grunden för ett nytt förhållningssätt till civilsamhället redan i sin första regeringsförklaring, men även genom propositionen En politik för det civila samhället (2009/10:55). En viktig grundsten var överenskommelsen mellan regeringen, idéburna organisationer inom det sociala området och Sveriges Kommuner och landsting (2008/09:207). Statsrådet Maria Arnholm tillsatte samtidigt Civilsamhällesutredningen som i början av 2016 lade fram sitt betänkande ”Palett för ett stärkt civilsamhälle”.

Andelen idéburna välfärdsföretag är idag cirka 3 procent. Siffran har varit statisk de senaste 10 åren. Samtidigt skiljer sig utvecklingen i våra grannländer Danmark och Norge, med snarlika välfärdssystem, som har en avsevärt högre andel välfärdsföretagande, cirka 14 procent respektive 8 procent.

Det som på papperet ser ut som lika regler för alla i LOU och LOV blir i praktiken diskriminerande för de idéburna verksamheterna. När det är skarpt läge i kommuner och landsting upphandlar man där fortfarande främst med sista raden och lägsta pris som målvariabel. Den särart och de mervärden som vård och omsorg med idéburna förtecken bidrar med får inte utrymme i dessa bedömningar. I vissa fall definieras de t.o.m. bort för att allt ska bli så neutralt och objektivt som möjligt. Nya regler, sådana som redan finns i andra EU-länder, skulle också uppmuntra nya entreprenörer på området att starta och utvecklas. Många andra EU-länder, mot bakgrund av exakt samma EU-direktiv, tillåter avsevärt större flexibilitet än svenska lagstiftare hittills tillämpat, exempelvis att vissa tidsbegränsade upphandlingar skulle kunna reserveras för idéburna verksamheter.

Ett annat område som regeringen borde uppmärksamma är den offentliga statistiken. I offentlig statistik finns bara två sektorer: offentlig och privat. De idéburna, en tredje sektor, osynliggörs genom att inkluderas i den sistnämnda kategorin. Även denna fråga är utredd av både Civilsamhällesutredningen och Välfärdsutredningen och det är dags att sätta tydliga instruktioner till bl. a Socialstyrelsen, Statistiska centralbyrån (SCB) och SKL att dela upp alla välfärdsdata så att beslutsfattare och medborgare kan se vilka som är idéburna, privata och offentliga.

Johan Pehrson (L)

Maria Nilsson (L)

Lina Nordquist (L)

Gulan Avcı (L)

Christer Nylander (L)

Mats Persson (L)

Allan Widman (L)